

"İnsan rızka çok müptelâ olduğu için, rızka çalışmak bahanesi, ubudiyete mâni tevehhüm edip kendine bir özür bulmamak için, âyet-i kerime diyor..." İzah eder misiniz?

"İKİNCİ VECİH: İnsan rızka çok müptelâ olduğu için, rızka çalışmak bahanesi, ubudiyete mâni tevehhüm edip kendine bir özür bulmamak için, âyet-i kerime diyor ki:"

"Siz ubudiyet için halk olunmuşsunuz. Netice-i hilkatiniz ubudiyettir. Rızka çalışmak, emr-i İlâhî noktasında bir nevi ubudiyettir. Benim mahlûkatım ve rızıklarını deruhte ettiğim nefisleriniz ve iyâliniz ve hayvânâtınızın rızkını tedarik etmek, adeta bana ait rızık ve it'âmı ihzar etmek için yaratılmamışsınız. Çünkü Rezzak benim. Sizin müteallikatınız olan ibâdımın rızkını Ben veriyorum. Siz bunu bahane edip ubudiyeti terk etmeyiniz." (1)

İnsanlar hem rızık kazanmak hem de çok mal toplamaya gayret etmek gibi zaaflara sahiptir. Kendisine dünya namına bir kaç şey yeterken, buna yetinmeyip daha çok çalışıp çabalamak ihtiyacı hissediyor. İşte bu saik ile "**çalışmak da ibadettir**" ifadesi ve hükmünü esas kabul edip, çok çalışmaktan dolayı ibadeti yapamaz bir duruma girer. Aslında insan ubudiyet için yaratılmış, rızka çalışmak da asli vazifesini yerine getirdikten sonra ibadet hükmüne geçtiğini bilemiyor. Allah her konuda bizi ikaz edip uyarıyor ki, "*sizin vazifeniz kulluktur. Ailenizin rızkını ben tekeffül etmişim. Onları da, sizi de hayvanlarınızı da doyuran benim. Sakın asıl vazifeniz olan ibadeti, çalışmayı bahane edip terk etmeye kalkışmayınız*"

Şimdi yukarıdaki cümlelere bakalım;

Bu ayetin zahiri manası; bilineni tekrar kabilinden olduğu için, belagat kurallarına uygun düşmüyor. O zaman bu ayetten murat edilen mana; zahiri manası değil, başka bir manadır. İşte Üstad Hazretleri ayetin zahirinde kast edilen mananın; Allah'ın rızıklanmaktan ve doyurulmaktan münezze ve mukaddes olduğu manası değil, zira bu çok bedihi ve açık bir meseledir ki; bilineni tekrar kabilindedir, demek maksat ve mana başkadır deyip, muhtemel manaları izah ediyor.

Bu muhtemel manalardan birisi de; insanın rızık peşinde koşmak için değil, ibadet için yaratıldığını, bu yüzden Allah'a ait olan rızık verme işini, insanın üstüne almasının çok yanlış ve çirkin olduğu ihtar ediliyor.

Allah bu ayette zahiri manayı değil, řu manayı vurguluyor:

"Bana ait olup ve rızıklarını garanti ettiğim mahlûkatıma rızık yetiştirmek için yaratılmamışsınız. Sizin asıl vazifeniz kulluk ve ibadettir. Kulluk ve ibadeti aksatmadan rızka çabalamak da bir çeşit ibadettir."

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi Sekizinci Lem'a.](#)